

О. О. Романовська, Ю. Ю. Романовська, О. О. Романовський

ДОСВІД ВИЩОЇ ОСВІТИ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ XX-XXI СТОЛІТТЯ

Книга 2

ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ США
КІНЦЯ XX - ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

NOVA KNYHA
PUBLISHERS
2010

378 (73)/035
032

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
"ВІСКОНСІНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (США) В УКРАЇНІ"

О. О. РОМАНОВСЬКА, Ю. Ю. РОМАНОВСЬКА, О. О. РОМАНОВСЬКИЙ

ДОСВІД ВИЩОЇ ОСВІТИ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ XX–XXI СТОЛІТТЯ

КНИГА 2. ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ США
КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Навчальний посібник

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

Вінниця
"НОВА КНИГА"
2010

УДК 378 (09)–(73)
ББК 4483 (71СПО)
Р 69

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів (лист № 1/11–8269 від 30.08.10)*

Рекомендовано до друку Вченою радою Українсько-американського гуманітарного інституту "Висконсінський міжнародний Університет (США) в Україні" (протокол № 3 від 30 березня 2010 р.) і Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 11 від 27 квітня 2010 р.).

Рецензенти:

М. Б. Євтух, академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор; Г. І. Волинка, доктор філософських наук, професор; Л. В. Дейнеко, доктор економічних наук, професор; І. І. Дробот, доктор історичних наук, професор; Г. Г. Почепцов, доктор філологічних наук, професор; Г. В. Гаврилюк, кандидат економічних наук, доцент; О. Ю. Титаренко, кандидат філологічних наук, доцент.

Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О.

Р 69 Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки XX–XXI століття. Книга 2. Особливості вищої освіти США кінця XX – початку XXI століття: Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2010. – 272 с.
ISBN 978-966-382-283-9

У посібнику розглянуто досвід розвитку, трансформації та удосконалення вищої освіти Сполучених Штатів Америки у період із кінця XX і на початку XXI століття. Студентам демонструються характерні риси, особливості та напрями діяльності американських ВНЗ – університетів, коледжів й інших навчальних інституцій в умовах зацікавленості суспільства США в отриманні нових знань, професій, у зміцненні престижу, економіки і потужності країни.

Аналізуються результати впливу приватного капіталу на американську вищу освіту та поступове перетворення ВНЗ США в освітні економічні корпорації. Досліджуються досвід американців у сфері освітнього менеджменту, навчання якостям лідера, маркетингової діяльності університетів і коледжів, впровадження нових концепцій організації навчання, ступінь матеріально-технічного забезпечення ВНЗ США, типи і види відкритого та дистанційного навчання. Розглядаються питання академічної свободи, якості й змісту освіти, мотиви вибору абітурієнтами в США спеціалізації та побудови професійної кар'єри.

Вивчаються джерела фінансування ВНЗ США, характерні риси діяльності американських публічних (державних) і приватних університетів і коледжів, аналізуються проблеми інтернаціоналізації та застосування американського законодавства у системі вищої освіти, принципи підготовки і перепідготовки професорсько-викладацького складу та роль морально-етичних норм у діяльності ВНЗ США.

Посібник призначений для використання в педагогічних університетах, інститутах і коледжах, а також при підготовці фахівців у ВНЗ України. Може використовуватися для підготовки бакалаврів і магістрів педагогічних, гуманітарних та інших спеціальностей при вивченні таких дисциплін, як: історія, історія зарубіжних країн, культурологія, країнознавство, педагогіка і психологія вищої школи, теорія та історія педагогіки, порівняльна педагогіка, філософія освіти, теорія освіти, менеджмент і підприємництво в освіті. Також буде корисним і для фахівців галузі освіти, вищої школи, а також аспірантам і науковцям.

УДК 378 (09)–(73)
ББК 4483(71СПО)

785 915

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу авторів заборонено.

ISBN 978-966-382-283-9

© Романовська О. О., Романовська Ю. Ю.,
Романовський О. О., 2010
© Видавництво "Нова Книга": оформлення, 2010.

Перелік	8
Розділ 1. Дослідження та освіта	10
§ 1. Роль вищої освіти і науки в американському суспільстві	10
§ 2. Історії виникнення американської науки і техніки	12
§ 3. Виникнення передових американських технологій	14
§ 4. Атомна і космічна ера. Енергія Сонця	15
§ 5. Розвиток медицини заради здоров'я людини	17
Застосування і завантаження до розділу 1	18
Тематичні реферати (есе) і контрольних робіт до розділу 1	18
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 1	19
Розділ 2. Американська вища освіта на зламі тисячоліть	19
§ 1. Особливі риси вищої освіти США	21
§ 2. Історії виникнення американської системи освіти	22
§ 3. Розвиток і становлення вищої освіти США	23
§ 4. Загальні проблеми вищої освіти кінця XX початку XXI століття	24
§ 5. Завдання вищої освіти на початку XXI століття	27
Застосування і завантаження до розділу 2	30
Тематичні реферати (есе) і контрольних робіт до розділу 2	31
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 2	31
Розділ 3. Вищий навчальний заклад США як освітя	32
Економічна корпорація	32
§ 1. Освітній менеджмент і лідерство	34
1.1. Американські корпорації з менеджментом в освіті	36
1.2. Програми з лідерства в США	39
§ 2. Маркетингова діяльність ВНЗ	43
§ 3. Нові концепції організації навчання в американських ВНЗ	46
§ 4. Матеріально-технічне забезпечення та інфраструктура	48
§ 5. Перспективні тенденції (практичні аспекти)	50
§ 6. Поняття відкритого навчання та дистанційної освіти	51
6.1. Кореспондентська освіта, домашнє навчання та самостійнє навчання	53
6.2. Зовнішнє (external) навчання, або навчання екстерном	53
6.3. Продовжєне навчання	53
6.4. Самонавчання	54
6.5. Відкрите навчання	54
6.6. Розподілене навчання	54
6.7. Дистанційнє викладання (teaching)	54
§ 7. Дистанційна освіта США як джерело додаткового фінансування ВНЗ	55
7.1. Зародження дистанційної освіти	56
7.2. Риси дистанційної освіти	57
7.3. Типи дистанційних програм. Працїйні погляди	58
7.4. Програми продовжєного навчання	59
7.5. Неприбуткові університети, які снєврячують із прибутковими	59
7.6. Неприбуткові університети, які снєврячують із прибутковими	59
команіями, експериментуючи непрацїйні програми освіти	60

7.7. Моделі оперування дистанційною освітою	60
7.8. Виникнення і падіння деяких он-лайн венчурних проектів	61
7.9. Важливі уроки	62
§ 8. Різноманітність типів навчання у ВНЗ США та інших країн	63
8.1. Навчання дорослих (<i>Adult Learning</i>)	64
8.2. Навчання, засноване на технологіях, або опосередковане навчання	64
8.3. Навчання, орієнтоване на учня (<i>learner-centred</i>)	64
8.4. Відкритий доступ	65
8.5. Гнучке навчання	65
Запитання і завдання до розділу 3	66
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 3	67
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 3	68
Розділ 4. Академічна свобода і якість освіти	69
§ 1. Вступ до університету, а не на факультет	70
§ 2. Вибір курсів	71
§ 3. Вибір основної спеціалізації в коледжі	72
3.1. Що таке основна спеціалізація	72
3.2. Коли слід вибирати спеціалізацію	73
§ 4. Форми навчання	75
§ 5. Аудиторне навчання в перші чотири роки	77
§ 6. Стан дисциплін	79
Запитання і завдання до розділу 4	80
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 4	80
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 4	80
Розділ 5. Зміст викладання	81
§ 1. Організація програми бакалаврата	81
§ 2. Зміст курсів бакалаврата	82
§ 3. Вибір абітурієнтом основної спеціалізації та професійної кар'єри	83
3.1. Вибір основної спеціалізації і вибір професійної кар'єри	83
3.2. Різновиди основних спеціалізацій	84
3.3. Перелік основних навчальних спеціалізацій	84
§ 4. Деякі ВНЗ, що пропонують провідні програми основного (чотирирічного) курсу навчання в бізнесі та інженерних науках	86
4.1. Програми з бізнесу	86
4.2. Інженерні науки	86
§ 5. Зауваження щодо організації та змісту магістерських і докторських програм	87
Запитання і завдання до розділу 5	88
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 5	88
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 5	89
Розділ 6. Структура навчальних програм	89
§ 1. Зміна статусу і характеру бакалаврата	89
§ 2. Вимоги щодо отримання ступеня бакалавра	90
2.1. Теоретичний курс	90
2.2. Лабораторний курс, практичний курс і заняття в студії (виконавське мистецтво, малювання, живопис тощо)	91
§ 3. Різноманітність магістерських програм	91

§ 4. Альтернативні схеми організації та керування	92
§ 5. Перехідний період	92
§ 6. Доля теоретичних дисциплін	92
§ 7. Композиція навчальних планів	93
§ 8. Літературне забезпечення навчальних програм	93
§ 9. Орієнтація освіти на ринок праці (співвідношення фундаментальних і прикладних дисциплін)	95
<i>Запитання і завдання до розділу 6</i>	96
<i>Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 6</i>	97
<i>Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 6</i>	97
Розділ 7. Принципи селекції під час набору студентів і контроль якості навчання	98
§ 1. Набір студентів	98
§ 2. Контроль якості навчання	100
§ 3. Вартість навчання у ВНЗ США	100
3.1. Оплата навчання та інші платежі порівняно із загальними видатками на вищу освіту	102
§ 4. Деякі можливі джерела фінансової допомоги студентам	103
<i>Запитання і завдання до розділу 7</i>	105
<i>Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 7</i>	105
<i>Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 7</i>	105
Розділ 8. Фінансування університетської освіти	106
§ 1. Джерела фінансування	106
§ 2. Дослідницькі університети	107
2.1. Публічні університети США	108
2.2. Приватні університети США	110
2.3. “Ліга плюща”	111
§ 3. Внутрішня університетська фінансова автономія	112
<i>Запитання і завдання до розділу 8</i>	112
<i>Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 8</i>	112
<i>Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 8</i>	113
Розділ 9. Конкуренція на ринку освіти	113
§ 1. Громадські (місцеві) дворічні коледжі США	114
§ 2. Незалежний сектор вищої освіти США. Поглиблення різноманітності	116
2.1. Незалежний (приватний) сектор вищої освіти в США	116
2.2. Особливості великих приватних ВНЗ США з науково-дослідницькою базою	120
§ 3. Прибуткові і безприбуткові ВНЗ США (загальний аналіз)	121
§ 4. Сильні та слабкі сторони прибуткових освітніх інституцій	123
§ 5. Основні групи прибуткових навчальних закладів США	126
5.1. Відкриті освітні корпорації	127
5.2. Закриті освітні компанії	128
5.3. Деякі порівняння між ВНЗ, що належать відкритим акціонерними компаніям, і закритими освітніми компаніями	128
5.4. Конкуренція на ринку освітніх послуг США як фактор запобігання зловживанням і корупції в системі американської вищої освіти	129
§ 6. Інші ВНЗ США	134

6.1. Вищі навчальні заклади для представників національних меншин	134
6.1.1. ВНЗ, де переважають представники національних меншин	134
6.1.2. Традиційно негритянські коледжі й університети	134
6.1.3. Латиноамериканські коледжі та університети	135
6.1.4. Ініціатива уряду США щодо ВНЗ для американських індіанців	135
6.1.5. Афро-американські ВНЗ	136
6.2. Релігійні коледжі	138
6.3. Спеціальні ВНЗ	140
Запитання і завдання до розділу 9	142
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 9	143
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 9	143
Розділ 10. Інтернаціоналізація у системі вищої освіти США	144
§ 1. Навчання іноземців у США	146
§ 2. Вступ іноземних студентів	150
Запитання і завдання до розділу 10	151
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 10	151
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 10	152
Розділ 11 Кадри: підготовка і перепідготовка професорсько-викладацького складу	152
§ 1. Кваліфікаційні вимоги	152
§ 2. Призначення на посаду і просування по службі	152
§ 3. Одержання постійної посади (tenure)	153
§ 4. Оцінювання викладачів	154
§ 5. Педагогічна підготовка викладачів і студентів	154
Запитання і завдання до розділу 11	154
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 11	155
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 11	155
Розділ 12. Акредитація в США	155
§1. Особливості акредитації ВНЗ у США: організація американської акредитаційної системи	158
§ 2. Процес, який необхідно пройти агенції для визнання її як акредитаційної	161
2.1. Південна асоціація	162
2.2. Комісія Північно-Центральної асоціації університетів і шкіл	166
2.3. Асоціація університетів і коледжів Нової Англії	167
§ 3. Акредитація неприбуткових (безприбуткових) і прибуткових навчальних закладів	170
Запитання і завдання до розділу 12	172
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 12	172
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 12	173
Розділ 13. Огляд законодавства в сфері вищої освіти США	173
§ 1. Історія законодавства в галузі вищої освіти США: перша половина XX століття	174
§ 2. Історія законодавства в галузі вищої освіти США: друга половина XX століття	176
§ 3. Джерела закону про вищу освіту США	177
§ 4. Особливості законодавства щодо державного і приватного секторів вищої освіти США	180
Запитання і завдання до розділу 13	184

<i>Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 13</i>	184
<i>Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 13</i>	184
Розділ 14. Кодекс етики в американських і канадських	
університетах	185
§ 1. Мета Кодексу університету Конкордія	185
§ 2. Частини Кодексу	186
2.1. Прагнення до знань і пошук істини	186
2.2. Академічні свободи	186
2.3. Колегіальність	187
2.4. Підвітність	187
2.5. Справедливість	187
2.6. Чесність	187
§ 3. Чесність та її прояви в різних ситуаціях	187
3.1. Чесність в академічній роботі	187
3.2. Чесність у дослідженнях, науковій та творчій (діяльності)	189
3.3. Чесність в управлінні університетом	189
§ 4. Конфлікт інтересів	190
§ 5. Дотримання етичних норм і стандартів	190
§ 6. Подання і слухання офіційних скарг	191
§ 7. Кодекс етики Нортвудського університету	192
§ 8. Американська асоціація університетських професорів:	
Положення про професійну етику	192
Запитання і завдання до розділу 14	194
Теми рефератів (есе) і контрольних робіт до розділу 14	194
Методичні рекомендації для кращого засвоєння матеріалу розділу 14	195
Висновки	195
Список основних бібліографічних джерел	197
Список додаткових бібліографічних джерел	201
Список таблиць	204
Список американських ВНЗ	205
Предметний покажчик	207
Додаткові матеріали – інформація з ілюстраціями про 53 ВНЗ США, які згадуються в матеріалах посібника	210